

Autoru piezīme

Piecas dienas pēc 1996. gada 10. maijā notikušās Everesta traģēdijas deviņi alpinisti firmas *Mountain Madness* bāzes nometnē ierakstīja magnetofona lentē savas pārdomas un atmiņas. Vairāku notikumu detaļas un daži citāti, kas minēti šajā grāmatā, ir ņemti no šiem ierakstiem. Šo izziņu avotu izmantoja Anatolijs Bukrejevs, kurš bija šis «atskaites» dalībnieks, un viņš vēlas izteikt pateicību visiem, kuri piedalījās šajā sarunā. Viņu centieni izprast notikušā būtību un viņu atmiņu ieraksti palīdzēja mums bagātināt grāmatā ietvertu faktu materiālu. No šiem ierakstiem ņemtie citāti grāmatā atzīmēti ar simbolu .

Prologs

Senajos budistu svētajos rakstos Himalajus dēvē par «sniega apcirkni», un 1996. gadā šis krātuves bagātības tika nemitīgi papildinātas – kalnos sakrita neparasti daudz sniega.

1996. gada 10. maija pievakarē Everesta apkaimē sākās īpaši spīva vētra, kas kalna augstākajos posmos ārdījās ilgāk par desmit stundām. Divdesmit trīs vīrieši un sievietes – alpinisti, kuri šajā dienā bija uzkāpuši Everesta virsotnē pa Nepālas puses dienvidu nogāzes maršrutu, – vairs nespēja atgriezties augstkalnu nometnē. Kāpēji necaurredzamā sniegpuTENI cīnījās par savu dzīvību un viņus pātagoja viesuļvētra, kas varētu apgāzt pat kravas automašīnu ar puspiekabi.

Vētra pārsteidza alpinistus nāves zonā – maršruta posmā, kas atrodas augstāk par 8000 metriem virs jūras līmeņa. Sals un skābekļa bads īsā laikā nogalina cilvēku, kurš šajā zonā palicis zem klajas debess.

Cilvēki cīnījās par izdzīvošanu apstākļos, kad apkārtnē bija pāredzama vienīgi izstieptas rokas attālumā un tikai dažās vietās viņiem bija iespēja turēties pie drošināšanas virvēm. Skābekļa balonu manometru rādītāji bija noslidējuši līdz nullei, un spēcīgais hipoksijas izraisītais apdullums pārņēma spēju pieņemt saprātīgus lēmumus. Apsaldējuma radītais locekļu nejutīgums brīdināja par iespējamo amputāciju. Tumsā un spalgi gaudojošā aukā cilvēki sāka kaulēties ar likteni: «Mani pirksti pret manu dzīvību? Piekritu, tikai ļauj man *dzīvot*.»

Zemāk par lejupkāpjošajiem alpinistiem – augstkalnu nometnē, līdz kurai viņi izmisīgi pūlējās aizklūt, – kāds krievu alpinists un augstkalnu gids cīnījās ar pārējiem alpinistiem: viņš gan kļiedza, gan pieglaimojās, gan lūdzās, gribēdams panākt, lai pārējie palīdz viņam glābt tos, kuri atradās augstāk kalnā un vētrā bija apmaldījušies.

Anatolijs Nikolajevičs Bukrejevs pieņēma lēmumu. Vēlāk daži to nosauca par pašnāvības mēģinājumu. Viņš izlēma mēģināt glābt cilvēkus, viens pats dodamies ārā vētrā, kur debesis ar zemi griežas kopā, kur bija tik tumšs, ka vai acī dur, un vējš auroja tā, «it kā pāri galvai drāztos simtiem kravas vilcienu sastāvu» (tā šo vētru

raksturoja kāds aculiecinieks). Anatolijs Bukrejevs paveica to, ko alpinists un rakstnieks Geilins Rovels vēlāk nosauca par «vienu no visbrīnumainākajām glābšanas operācijām alpinisma vēsturē».

Divas nedēļas pēc Everesta traģēdijas Anatolijs Bukrejevs no Katmandu devās uz Denveru. Pēc visa pārciestā viņam vajadzēja atgūt spēkus, un draugi aizveda Anatoliju uz Ņūmeksikas štata pilsētu Santafē. Viņš vēlējās mani satikt, jo pirms dažiem mēnešiem es pēc kāda mūsu kopīgā drauga lūguma biju nopircis viņam fotoaparātu un nosūtījis to uz Everesta bāzes nometni. 1996. gada 28. maijā mēs pirmo reizi satikāmies aci pret aci.

Biju redzējis Anatolija Bukrejeva fotogrāfijas, kas bija uzņemtas pirms notikumiem Everestā, un sagaidīju ieraudzīt kalsnu, muskuļainu vīru ar paļāvīgu smaidu sejā. Kad ierados mūsu kopīgā drauga mājās, Anatolijs lēni piecēlās no krēsla, lai sasveicinātos ar mani. Viņa acis bija iekritušas un nogurušas. Uz degungala un lūpām bija melnas kreveles – tie bija atmirušas ādas laukumi, kādus atstāj spēcīgs apsaldējums. Anatolija Bukrejeva izturēšanās bija atsvešināta. Likās, ka viņš būtu atstājis ķermeni un tagad mitinātos kādā nezināmā vietā.

Man šķita, ka kādreiz jau esmu sastapis cilvēku ar šādu tukšu, neizteismīgu skatienu. Kad Anatolijs spēra soli uz priekšu, lai paspiestu man roku, es pēkšņi atcerējos krievu karavīru, kuru biju sastapis Mozambikā, kad tur norisinājās karadarbība. Karavīrs sēdēja ar brezentu pārjuntas armijas transportmašīnas aizmugurē un turēja klēpī AK-47. Kad gribēju viņu nofilmēt, karavīrs brīdinoši pacēla pret mani ieroci un uzlūkoja mani ar tieši šādu pašu skatienu. Tas bija nejauks brīdis – viņš nomērķēja ieroci tā, it kā tas būtu pats par sevi saprotams žests, un viņa sejā nebija pilnīgi nekādas izteiksmes.

Mēs kopā ieturējām vakariņas un sarunājāmies. Koledžā esmu mācījies krievu valodu, taču nespēju atcerēties gandrīz nevienu vārdu, tāpēc Anatolijs Bukrejevs runāja angļiski – samērā tekoši un saprotami, vienīgi teikumu uzbūve bija diezgan primitīva. Viņš vēlējās runāt par Everestu – nevis stāstīt par piedzīvoto, bet gan izdibināt notikušā būtību. Viņš centās saprast to, ko nupat bija pārcietis.

Mēs satikāmies arī nākamajā un aiznākamajā dienā. Mēs sarunājāmies. Mūsu kopīgais draugs mums pastāstīja, ka Anatolijs katru nakti redzot satraucošus sapņus. Viņš it kā atrodoties uz Everesta un apzinoties, ka viņam jāaiznes nelaimē pamestiem alpinistiem skābekļa baloni, taču nespējot atrast šos cilvēkus.

Pats Anatolijs man nekad nestāstīja par šiem sapņiem. Viņš stāstīja par to, kas bija noticis uz Everesta, par to, kā viņš tur ieradies, un par to, kā maija pēdējās dienās devies projām. Viņš necentās izpušķot īstenību vai piešķirt stāstījumam traģiskuma pieskaņu. Viņš vienādā intonācijā runāja gan par tējas krūzi, gan par apmaldišanos sniegputeni. Man iepatikās viņa atklātība un atbildes uz maniem jautājumiem. Viss viņa teiktais man šķiet pārdomu vērts, un mani jautājumi kļuva aizvien sarežģītāki un detalizētāki. Mēs sākām ierakstīt savas sarunas magnetofona lentēs.

1996. gada 3. jūnijā mēs ar Anatoliju Bukrejevu nolēmām sadarboties un kopā uzrakstīt šo grāmatu. Paskaidroju, ka rakstīsim to kopā, taču šajā darbā vēlos pastāstīt ne tikai par viņa pieredzēto, bet arī uzdot jautājumus un rast uz tiem atbildes. Anatolijs Bukrejevs piekrita manai iecerei. Viņš zināja atsevišķas notikušā epizodes un nezināja pārējās, tāpēc viņam, gluži tāpat kā man, bija interesanti izpētīt visu, ko mums izdotos atrast.

1997. gada 13. janvārī mēs noslēdzām līgumu ar izdevniecību *St. Martin's Press* un sākām veidot grāmatu. Anatolijs Bukrejevs atdeva man savas dienasgrāmatas, vēstules, ekspedīcijas žurnālus, kā arī atļāva publicēt savas atmiņas. Viņš atguva divdesmit Everestā «pazaudētās» svara mārciņas*, un viņa sejā atkal atgriezās smails. Es braukāju apkārt, tikos ar alpinistiem, kuri līdz ar Anatoliju piedalījās nelaimīgajā ekspedīcijā, kā arī iepazīnos ar bojāgājušo kāpēju draugiem un paziņām. Ar tulkotāju un draugu palīdzību mēs pārvarējām visas likstas un galu galā radījām stāstu par šo kāpienu.

*Gerijs Vestons de Volts
Santafē, Ņūmeksika*

* Tekstā lietotot mērvienību attiecība pret decimālo sistēmu: mārciņa – 0,453592 kg, jards – 91,44 cm, pēda – 30,48 cm. (*Tulk. piez.*)

Septītā nodaļa

Bāzes nometne

Bāzes nometne. Ilgvara Paula foto

Sestā aprīļa – sestdienas – vakarā Anatolijs Bukrejevs atgriezās bāzes nometnē, bet *Mountain Madness* komanda palika Gorakšepā, gaidot līdz jaku karavāna nogādās bāzes nometnē visu ekspedīcijas inventāru. Bāzes nometnes ierīkošanai nepieciešamo inventāru bija piegādājuši nesēji, tādējādi Anatolija Bukrejeva un šerpu avangarda komandas rīcībā bija viss nepieciešamais, taču klienti nevarēja ievākties bāzes nometnē, pirms jaki nebija piegādājuši atlikušo kravu.

Ekspedīcijas jaku karavānas virzījās uz priekšu mokoši lēni. Iepriekšējā dienā pirms ierašanās Gorakšepā *Mountain Madness* ekspedīcija pēcpusdienā izgāja no Lobučes un drīz vien ieraudzīja dažus jakus līdz kaklam iegrimušus sniegā. Dzinēji drudzaini rosījās, pūlēdamies izrakt dzīvniekus no sniega.

Lai kaut kā aizpildītu Gorakšepā pavadāmo laiku un veicinātu aklimatizāciju, Skota Fišera komanda devās vienas dienas pārgājienā uz uzkāpa Kalapatarā (5554 metri virs jūras līmeņa) – «papildvirsootnē». No Kalapataras alpinisti varēja skaidri pārrēdzēt šerpu uzdzenošo Khumbu leduskritumu – pirmo nopietno šķērslī ceļā uz Everestu.

Kalapataras virsootnē vairāki alpinisti reāli izjuta pāreju no «došanās uz Everestu» uz «atrašanos Everestā» un to pēkšņa vājuma un eiforijas sajūtu, kas mēdz pārņemt daudzus alpinistus brīdī, kad viņi savā priekšā ierauga reālu mērķi. Tagad viņi savām acīm skatīja to, par ko bija samaksājuši bargu naudu.

Pirmdien, 8. aprīlī Skota Fišera komanda beidzot devās ceļā. Pārsimt metru uz ziemeļiem no Gorakšepas smilšainā klajuma viņi izgāja uz takas, kas ved lejup no morēnu vaļņa uz Khumbu leduskritumu. Pēc trīs stundu gājiena pa jaku un nesēju iestaigāto taku (jaki beidzot bija sākuši virzīties uz priekšu) ekspedīcija nonāca Everesta bāzes nometnē.

Visās malās vīdēja izkaisīti laukakmeņi. Uzmanīgi vērodami Mēness ainavai līdzīgo apkārtni un skatīdamies, kur likt kāju, ekspedīcijas dalībnieki sameklēja savas nometnes vietu. Daudziem pats galvenais uzdevums šķita uzstādīt telti, kas visu nākamo mēnesi būs viņu mājas. Šerpām piepalīdzot, viņi sāka iekārtot savas sešām nedēļām paredzētās mājvietas.

Kad ieradās klienti, mani bijušie darbabiedri šerpas pārgāja citā statusā. Katru ritu viņiem vajadzēja doties uz klientu teltīm, pamodināt viņus un kopā ar dzīvespriecīgu labritu pasniegt tēju vai kafiju. Kopējā teltī atradās termosī ar Starbucks kafiju, bezalkoholiskie dzērieni, šokolāde un žāvēta liellopu gaļa. Ēdienkarte bija bagātīga, un bieži tika pasniegtas treknas picas un sautēta gaļa. Man pie dūšas daudz labāk gāja šerpu ēdiens. Iespējams, ka tas ir vienvēidīgs un apnicīgs, taču daudz vieglāk sagremojams un, manuprāt, daudz piemērotāks augstkalnu apstākļiem. Nometnē bija duša ar karstu ūdeni, kā arī «pasta nodala». Mums bija pat īpaša «komunikāciju teltis», kas bija aprīkota ar Sendijas Pitmenas iekārtām, satelīttelefoniem, datoriem un saules baterijām. Bāze nometne bija aprīkota labāk par daudzām Katmandu viesnīcām. Katrā ziņā šeit bija iespējams saņemt vairāk pakalpojumu nekā Skala – manā iecienītajā Katmandu viesnīcā.

Diemžēl materiālā labklājība vien nespēj nodrošināt pilnīgu miesas un dvēseles komfortu. Vairāki klienti ar grūtībām piemērojās augstkalnu apstākļiem un daudzi no viņiem, it īpaši tie, kuri Everestā atradās pirmo reizi, sāka gluži maniakāli sekot katrai sava ķermeņa norīsei. Kāds bāzes nometnes iemītnieks teica: – Cilvēki pilnīgi «iegrimst sevī». Viņi visu laiku uzrauga savu ķermeni – nemitīgi raizējās par to, ka negribas čurāt vai arī gribas to darīt pārāk bieži, pēta sava urina krāsas nianses, rūpīgi seko vēdera izejas biežumam, uztraucas par katru sīkako nelabas dūšas pazīmi un tikko sajūtamām galvas sāpēm.

Nebija neviena, kurš neraizētos par savu veselības stāvokli. Pat tik vienkāršas kaites kā kuņģa un zarnu trakta darbības traucējumi vai kāda elpošanas ceļu infekcija varēja kļūt par cēloni tam, ka cilvēks nevarēs uzkāpt Everestā, un šādu negodu neviens negribēja piedzīvot. Kāds alpinists teica: – Pat hipohondriķi reizēm saslimst.

Pirmais ekspedīcijas dalībnieks, kura veselības stāvoklis radīja bažas, bija Nils Beidlmens. Drīz pēc ierašanās bāzes nometnē viņam sākās «Khumbu klepus»* lēkme. Kāds nometnes iemītnieks teica: – Nils klepoja kā uzvilks, viņš klepoja cauru nakti un nespēja aizmigt. Doktors Hanta deva viņam visas iespējamās zāles – steroidus,

* Lielā augstumā gaiss ir sauss un auksts. Tas var kairināt plaušas, jo tām neapšaubāmi ievērojami vairāk ir piemērots Karību jūras pludmales mitrais un valgaiss gaiss. Ja reiz plaušas tiek kairinātas, tās iekāst un tajās sakrājas ievērojams daudzums šķidrums. Tā rezultātā cilvēks sāk klepot bez apstājas. (Autora piez.)

lai apturētu iekaisumu, bronhus paplašinošus līdzekļus, lai panāktu muskulatūras atslābināšanos, – taču viss velti.

Kaut gan arī citus ekspedīcijas dalībniekus, piemēram, Sendiju Pitmenu, mocīja līdzīga kaite, Nila saslimšana bija ārkārtīgi uztraucoša, jo viņš šeit atradās darbā un viņa pienākums bija nogādāt klientus līdz pat virsotnei. Ekspedīcijā jau tā bija par vienu gidu mazāk, nekā sākotnēji tika plānots. Ja Nils Beidlmens neizvesētos, Skots Fišers, Anatolijs Bukrejevs un šerpas diezin vai tiktu galā ar smagajām kravām.

Problēmas radija ne tikai cilvēki, bet arī ekspedīcijas tehniskais aprīkojums. Jau pašā sākumā bažas izraisīja radiotelefoni, ko Skots Fišers bija iegādājies ekspedīcijas vajadzībām. Radiotelefons ir vitāli svarīgs ekspedīcijas inventāra piederums. Ar tā palīdzību iespējams uzturēt sakarus starp bāzes nometni un alpinistiem, kad viņi virzās uz augšu. Tas ir galvenais un vienīgais informācijas avots, no kā iespējams iegūt ziņas par kļūmēm, nelaimes gadījumiem, trūkstošo inventāru, laika apstākļiem un ekspedīcijas dalībnieku veselības stāvokli. Pieredzējis alpinists pievērš uzmanību ekspedīcijas dalībnieku sazināšanās līdzekļiem.

Mārtins Edamss bija pieredzējis alpinists. Viņš stāsta: – Mūsdienās izgudroti lieliski mazi aparātiņi, viegli kā pūciņas. Katram alpinistam vajadzētu izsniegt šādu aparātu, jo tas sver tikai dažus gramus un ir vienkārši lietojams – divas pogas, melna un balta. Skots izvilka dienasgaismā pāris to veco radio – ar desmit kanāliem, un es jautāju: «Vai mēs lietosim šitos radio?!» Viņš man atbildēja: «Ja, nekā labāka man nav.» Pēc manām domām, tas nebija prāta darbs. Ierasties Everestā ar šiem mūžvecajiem aparātiem bija milzīga muļķība.

Viens no maniem galvenajiem uzdevumiem bāzes nometnē bija sastādīt oficiālu aklimatizēšanās plānu. Lai ekspedīcijas dalībnieki spētu pienācīgi aklimatizēties, viņiem vajadzēja palikt bāzes nometnē vismaz piecas dienas, līdz ķermenis pierod pie uzturēšanās šajā augstumā, un pēc tam viņiem vajadzēja doties vairākos pārgājienos augstāk kalnā, t. i., no bāzes nometnes kāpt līdz aizvien augstāk izvietotām nometnēm, ko būs iekārtojuši mūsu šerpas. Šādu pārgājienu mērķis ir panākt, lai cilvēka ķermenis pakāpeniski pierod pie aizvien lielāka augstuma un virsotnes sasniegšanas dienā spēj pārciest vislielāko augstumu pasaulē.

Mēs ar Skotu bijām izstrādājuši plānu, kas paredzēja veikt četrus aklimatizēšanās pārgājienu. Pirmais paredzētais kāpiens bija līdz 6100 metru augstumam, kur mēs būsim izveidojuši savu pirmo nometni, taču pirmā pārgājiena laikā mēs nebijām paredzējuši pārļaut nakti tajā. Gan šā kāpiena laikā, gan arī nākamajos pārgājienos klientiem vajadzēja nest sev līdzī tikai personiskos piederumus un inventāru, tādējādi viņi varēja taupīt spēkus. Mūsu kāpēju pavadītāji šerpas Lopsanga Džangbu vadībā nesa virves un pārējo nepieciešamo inventāru.

Pēc pirmās uzkāpšanas līdz 6100 metru augstumam mums tajā pašā dienā vajadzēja atgriezties bāzes nometnē, lai cilvēki varētu pakāpeniski, bez steigas pierast pie augstkalnu apstākļiem. Plānojām pēc tam ļaut komandai atpūsties. Mums būtu izdevība novērot viņu stāvokli.

Arī otrā pārgājiena laikā plānojām sasniegt pirmo nometni, pārņemt tajā un nākamajā dienā doties treniņā līdz 6500 metru augstumam, kur mūsu šerpām vajadzēs izveidot otro nometni – mūsu augšējo bāzes nometni. Tā būs maza bāzes nometnes līdziniece, un tajā atradīsies arī kopējā telts, virtuves iekārta un teltis, kur ekspedīcijas dalībnieki varēs pārņemt. Šā pārgājiena laikā mēs neplānojām nakšņošanu otrajā nometnē. Bija paredzēts nokāpt atpakaļ un atkal vairākas dienas atpūsties, lai cilvēki atgūtu spēkus un mēs varētu viņus novērot, pamanīt iespējamās sarežģījumus un kopā apspriest viņu stāvokli un sagatavotību.*

Cerējām, ka pēc atpūtas mūsu klienti būs gatavi doties trešajā pārgājienā – vispirms uz pirmo nometni, kur pārnakšnosim, un pēc tam uz otro nometni, kurā pirmo reizi paliksīm pa nakti. Trešajā dienā mums vajadzēja mēģināt sasniegt 6800 metru augstumu – vietu, no kuras mēs varētu sākt virzīties augšup pa Lodzes nogāzi, uz kuras 7300 metru augstumā bija paredzēts ierīkot trešo nometni. Mēs bijām ieplānojuši tajā pašā dienā cauri otrajai nometnei atgriezties bāzes nometnē un trīs dienas atpūsties pirms došanās ceturtajā – beidzamajā aklimatizēšanās pārgājienā. Pēc atpūtas bijām paredzējuši doties no bāzes nometnes uz otro nometni, pārņemt tajā nakti, novērtēt komandas locekļu samočuvstviņu, doties uz trešo nometni un pavadīt tajā pēdējo nakti. Nākamajā dienā mums vajadzēja mēģināt

* Šī telts – izmēros mazāka bāzes nometnes kopējās telts kopija, kas bija izgatavota Urālos, galu galā bija nokļuvusi līdz Nepālai un pēc tam arī līdz bāzes nometnei. (Autora piez.)

uzkāpt vēl dažus metrus augstāk un pēc tam doties lejup. Vienojā-mies, ka piedalīšanās šajā pārgājienā būs obligāta visiem ekspedīcijas dalībniekiem, jo tas būs visaugstākais kāpiens pirms došanās uz virsotni, tāpēc bija ļoti svarīgi, lai visi mūsu komandas locekļi pierastu pie šāda augstuma pirms došanās uz vislielākā riska zonu.*

Anatolijs Bukrejevs piešķīra šiem aklimatizēšanās pārgājieniem ļoti lielu nozīmi un uzskatīja, ka nepieciešams strikti ievērot paredzēto plānu. Anatolijs uzskatīja, ka Skots Fišers viņu nolīdzis darbā tāpēc, lai izmantotu viņa augstkalnu pieredzi, un ļaujās uz to, ka Anatolijs spēs nodrošināt klientu drošību. Anatolijs Bukrejevs, tāpat kā Skots Fišers, saprata, ka šai ekspedīcijai ir svarīga nozīme Skota turpmākajā karjerā.

Es teicu, ka tad, ja ekspedīcijas dalībnieki izmantos skābekļa balonus un apstākļu sakritība mums dāvās veiksmi, mūsu klienti spēs sekmiīgi uzkāpt Everestā, taču mums strikti jāievēro izstrādātais aklimatizēšanās plāns un jāsniedz klientiem pilnvērtīgas atpūtas iespēja. Mēs nevarējām novērst nepietiekamas sagatavotības vai pieredzes trūkuma izraisītos negadījumus, taču mūsu spēkos bija īstenot pienācīgas aklimatizēšanās plānu un tādējādi palielināt klientu izredzes lai-mīgi sasniegt virsotni.

Mūsu pienākums ir panākt, lai klienti pienācīgi aklimatizētos, pa-vadot augstkalnu nometnēs pēc iespējas mazāk nakšu. No savas pieredzes zinu, ka augstkalnu apstākļos cilvēks strauji zaudē spēkus un nav iespējams tos atgūt īslaicīgos atpūtas periodos bāzes nometnē. Raizēm organisms var jūs piekrāpt – jūs bez īpašām pūlēm kāpjat aiz-vien augstāk un jūtaties gluži ciešami, taču virsotnes iekarošanas dienā jums pietrūkst spēka. Tāpēc biju pārliecināts, ka pēc uzkāpša-nas līdz 7300 metru augstumam mums vismaz uz nedēļu vajadzētu nokāpt zemāk par bāzes nometni un atpūsties mežainajā zonā apmē-ram 3800 metru augstumā. Tur mums būtu vairāk skābekļa, iespējas atslābināties un izrauties no bāzes nometnes rutinas. Tas psiholoģiski labvēlīgi ietekmētu mūsu klientus.

* Aklimatizēšanās ir individuāls process. Kaut arī Anatolijs Bukrejevs un Skots Fišers cerēja, ka visiem klientiem vienlaikus izdosies pierast pie augstkalnu apstākļiem, viņi tomēr saprata, ka varētu būt iespējamas arī dažādas novirzes no izstrādātā reglamenta, tāpēc centās paredzēt iespējami elastīgāku programmu. (Autora piez.)

Skots Fišers pilnīgi piekrita aklimatizēšanās pārgājienu plānam, taču Anatolijs Bukrejeva ierosinājums pirms došanās uz virsotni nokāpt zemāk par bāzes nometni un atpūsties neguva viņa atbalstu. Anatolijs Bukrejevs tā arī lāgā nesaprata, kāpēc Skots noraidīja šo ie-teikumu.